

O D L U K E

A) Odluke domaćih sudova i drugih organa

SAVEZNI SUD

Presuda br. GZS-19/74
od 10. VII 1974.

Senat: Josip Studin, Ljubica Jovičić, dr Milan Dokić,
dr Miloš Vučković, Marijan Vivoda

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Pojam jedinice tereta - Kad se teret preda na prijevoz u koletima ili komadima, jedinica tereta je komad odnosno koletu, bez obzira na koji način je obračunata vozarina - Prema tome ako je teret predan u vrećama jedinica tereta je vreća

Brodar je primio na prijevoz uvrećani teret kave. Medju strankama - osigurateljem primaoca tereta kao tužitelja i brodara kao tuženoga nastao je spor o naknadi štete na teretu.

Medju ostalim, spor se vodio o visini brodarove odgovornosti. Brodar, naime, tvrdi da on može ograničiti svoju odgovornost za svaku jedinicu tereta do svote od 3.500 dinara. Budući da je vozarina izračunata po toni znači da je jedinica tereta tona. Nasuprot tome tužitelj smatra da je u ovom slučaju jedinica tereta svaka vreća kave. Prvostepeni sud je prihvatio stajalište brodara, a drugostepeni smatra da je jedinica tereta vreća.

Protiv drugostepene presude uloženi su zahtjevi za zaštitu zakonitosti.

Vrhovni sud utvrđuje da je pravilno stajalište pobijane drugostepene presude tj. da se odgovornost tuženoga ograničuje na din. 3.500 po koletu (vreći kave).

Razlozi za ovo stajalište su slijedeći:

Propis čl.56, st.1. ograničava brodarovu odgovornost po jedinici tereta na din. 3.500.-

Kao što to određuje st.2. istog člana, pod jedinicom tereta "razumijeva se koletu ili komad, odnosno

metrička tona ili kubični metar u slučajevima kada se vozarina izračunava prema težini odnosno zapremnini, ukoliko u prometu nije uobičajeno izračunavanje vozari- ne prema drugoj jedinici tereta".

Očito je dakle, da kod rješavanja pojma jedi- nice tereta zakon razlikuje dvije situacije koje služe kao osnova za ograničenje brodarove odgovornosti. Te dvije situacije su slijedeće: 1) ako se teret preda na prijevoz u koletima ili komadima i 2) ako se teret pre- da u drugom obliku. U prvoj situaciji je jedinica kole- to ili komad i nije odlučno kako je izračunata vozarina. To je razumljivo, jer je samim tim (tj. osobinama tere- ta) jasno označen pojam jedinice tereta. U drugoj situ- aciji je jedinica tereta ovisna o tome, kako je izraču- nata vozarina. Ako je vozarina izračunata po težini (kilogrami, kvintali, tone) jedinica tereta je metrička tona, a ako je izračunata po zapremnini tada je kubični metar (druga jedinica tereta obzirom na izračunavanje vozarine ovdje nije od važnosti). Ovo je razumljivo zbog toga što u drugoj situaciji jedinica tereta nije odredje- na samom naravi tereta pa je zbog toga trebalo za osnovu izračunavanja brodarove odgovornosti i ograničenja iste teret porazdijeliti na jedinice, a to je citirani propis učinio na način da se bazirao na izračunavanju vozarine.

U prvoj situaciji to nije bilo potrebno, jer je jedinica tereta data samom naravi tereta, a zakon je na- rav tereta prihvatio kao jedinicu tereta u pravnom smislu.

Nije moguće prihvatiti drukčije stajalište, jer citirani propis ne bi predvidio dvije posebne situacije, nego bi utvrđivanje pravnog pojma jedinice postavio is- ključivo u relaciju sa načinom izračunavanja vozarine i propisao bi da se pod jedinicom tereta razumijeva koletu, komad, metrička tona ili kubični metar, ovisno o tome kako je izračunata vozarina. Kod sastavljanja spornog propisa nije bilo tako učinjeno, nego je određivanje pravnog pojma jedinice tereta pomoću vozarine predvidje- no samo onda kada teret nije bio predan na prijevoz u koletima ili komadima.

D.I.